

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

Dr. Szilávik Mátyás eperjesi theol. tanár „Zur neuesten protestantischen Literatur in Ungarn“ czim alatt érdekes ismertetést irt a német közönség számára. Az ismertetés a Luthárdt által szerkesztett „Theologisches Literaturblattban 33. 34. sz. (Lipscse), jelent meg, miből az látszik, hogy dr. Luthárdt előtt Szilávik még sem vesztett kegyet liberalismusaért, mint azt egy hazai orth. protestans író vélte. Sőt dr. Szilávik e cikkében is jelét adta liberalismusának, midőn nemcsak orthodox egyházi írókról, hanem a liberalisokról s azok közt az unitáriusokról is megemlékezett. Az ismertetés dicséretére válik a fáradszhatlan írónak.

Az angol nyelv elterjedése mint a nemzetközi érintkezés és cultura eszköze. (The spread of the English Language as a means of international intercourse and culture) czimen Kovács barátunk az amerikai „Unitarian Review“ oct. számában terjedelmes cikket közölt.

Az Athenaeum kézi lexikona. Az összes ismeretek encyclopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szakférfiak közreműködésével szerkeszti dr. Acsády Ignác, a magy. tud. akademia lev. tagja. Első füzet. Budapest, 1891. Az Athenaeum r. társulat kiadása. Az új vállalat első füzete külső megjelenése fényével s tartalma gazdagságával egyaránt fölkelte a figyelmet. Nyomdai kiállítása választékos, nagy költséggel és műgonddal készült gyönyörű műlapjaival pedig a legszebb hasonló külföldi munkákkal kiállja az összehasonlítást. Az első füzetnek három ilyen műmelléklete van. Egy remek szines műlapon izléses csoportosításban látjuk a magyar állam nagy, közép és kis czimerét, a nemzeti zászlót, a magyar honvédség és közös hadsereg ezredzászlait, a Szent István-rend nagykeresztjét, a Ferencz József-rend középkeresztjét s a koronás arany érdemkeresztet. Egy kettős lapra terjedő műlapon Észak-Amerika legújabb térképét vesszük s egy harmadik műmelléklet az emberfajokat tünteti föl. Mindegyik kitűnő gonddal készült, a mint az egész füzet kiállítása diszére válik hazai nyomdászatunknak. A nagy nyolczadrétű alak igen jól van megválasztva, a papir finom, a betűk nem oly kicsinyek, hogy a szemet rontánák s az olvasást fárasztóvá tennék, mi a legtöbb ilyen német munkának hátrányos sajátsága. Hanem azt éppen nem mondhatjuk dicséretnek, mint egyik napi lap tette, hogy Agh István unitárius püspököt és írók kihagyta. Különben a vállalatot ajánljuk. Egy-egy füzet ára 30 kr.

KÜLÖNFÉLÉK.

Államsegély növelése egyházi czélokra. A vallás és közokt. ministerek költségvetéseiben az egyházak Eötvös ministersége óta mindig ugyanazokkal az összegekkel szerepeltek, melyek először részükre megállítottak volt. A jelenlegi miniszternek 1892-re szóló költségel-irányzata azonban az egyházakat illetőleg változást mutat, a mennyiben a helv. hitvallásuk részére az eddigi 65,000 frt helyett 73,000 forint, az ág. hitvallásuk részére pedig 36,000 helyett 40,000 forint van felvéve. Sőt van e költségvetésben egy egészen új tétel is; ugyanis a miniszter az erd. róm. kath. status egyházainak segélyezésére most először 12,000 frtot irányoz elé. Emez egyházak segélyeinek ily mértékű növelése is kétségtelenül öröndetes dolog nemcsak az illető egyházak, hanem mindazok előtt, a kik azoknak helyzetét ismerik és szolgálataikat méltányolni tudják. Örömmel jelezzük e segélyemelést mi is, mert tudjuk, hogy ez egyházakban sok gyülekezet küzdődik a szegénységgel és nyomorrral. Hogyan ne öröndenénk azon, ha szükölködő testvéreinknek segélyt nyujtanak, az ő szüksegeiken némileg enyhítenek. Örömmel jelezzük másfelől azért is, mert ebben egy előrelépést látunk a liberalismus útján. Nyugati államokban, hol csak az állam az egyházzal összeköttetésben maradt, már évekkkel ezelőtt liberalis elvek alapján oldattattak meg az egyházak javadalmazásának kérdései. Mily távol vagyunk mi még attól, minő nagy aránytalanságok a kath. és protestans egyházak állami javadalmazásai között!

Annál inkább kell üdvözölnünk e lépést, mely hosszú évek után, most a teljesebb megoldásra törekvés jeleként tétetett.

Egyet azonban nem hallgathatunk el, és ez az: hogy az unitárius egyház segélyében (5,000 forint) semmi emelés nem történt. Miért? Avagy nincsenek-e ez egyházban oly gyülekezetek, hol a szükség még nagyobb, égetőbb mint bármely más egyházéiban? Avagy püspökének vannak-e oly javadalmi, melyekből szegény egyházközségeknek segélyt adhatna? Lám a katolikus püspök az államtól nyert nagy vagyonnal rendelkezik, több papját egyenesen az állam fizeti s mind e mellett 12,000 frt irányoztatik elé egyházainak segélyezésére. Ám legyen, lehet, hogy szükségük van. De mennyivel inkább egy olyan egyház gyüleke-